

YENİ ÇAĞIN YENİ EKONOMİSİ

Payment Systems Magazine

PSM

Ocak-Şubat 2012 / Sayı: 20 Fiyatı: 7 TL

BANKACILIK ♦ PERAKENDE ♦ ÖDEME SİSTEMLERİ

2012'de Çin EJDERİN PLANI NE?

Noyan Rona yazdı

EN UZUN 10 YIL BAŞLADI

Cemil Ertem
analizi

BANKACILIK & FİNANSIN LİDERLERİ ANLATIYOR: 2012 hedefleri

DenizBank

Hakan
Ateş

AktifBank

Dr. Önder
Halisdemir

TurkishBank

Erhan
Özçelik

Cem Hakko:
Vakko Moda Merkezi
neden farklı?

Tanıl Küçük:
Yeni çağda
sanayici olmak

PSM
ÖZEL
HABER

FICO & EFMA
araştırması

- Ayın Mağazası
Beymen İstinye Park
- Bankacılığın yol haritası
Kadir Tuna yazdı
- Annelik nasıl bir meslek?
Leyla Navaro anlattı
- BIS Quarterly Review
- Yılmaz Yılmaz
- Hikmet Tanrıverdi
- İbrahim Aybar
- Serdar Urçar

Avrupa bankacılık sektörü baş ağrıtmaya devam mı edecek?

ÇÖZÜM NERE?

Doç. Dr. C. Coşkun Küçüközmen

Izmir Ekonomi Üniversitesi Öğretim Üyesi

Avrupa'nın sorununun "krizi teşhis sorunu" olduğunu söyleyen İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. C. Coşkun Küçüközmen, 2012'de Avrupa bankacılık sektörünü bekleyen gelişmeleri, Basel III sürecinin son gündem maddelerini ve derecelendirme kuruluşlarının verdiği son kararları yorumladı.

1 Krizin ardından Avrupa Bankacılık sektöründe sular durulmuyor. 2012'de Avrupa bankacılık sektöründe ne gibi gelişmeler izlenecek?

●● Krizin ilk zamanlarında düzenlemelerin yetersizliğine vurgu yapıldı ve özellikle Basel-II düzenlemesindeki yetersizlikler, krizin nedenleri arasında ilk sırayı aldı. Hâlbuki düzenlemelerin yetersizliği sadece ufak bir nedendi. Asıl neden öngörü yetersizliği çerçevesinde, düzenlemelerin denetlenmesindeki yetersizlik ve yetenek eksikliğiydi. ABD kaynaklı CDS'lerin birkaç yıl içinde 100 milyar dolardan 60 trilyon dolara ulaşması ve tamamen denetim/gözetim dışı büyümesi bunun en güzel örneği.

●● Kısa sürede görüldü ki AB, kendi içinde yaklaşık 6-7 trilyon euro'luk bir borcu çevirmeye çalışıyor. Adeta saadet zincirine dönüşen bu borç sarmalında AB, ilk fireyi Yunanistan'la verdi ve ardından İtalya, İspanya ve Portekiz'le devam etti. Almanya-Fransa önderliğinde hayata geçirilen AB kurtarma fonu EFSF işe el koydu ve üye ülkelere garantili borç verme sürecini başlattı. Yaklaşık 1 trilyon euro civarında olduğu ifade edilen bu fonun en büyük garantörü olan dört ülkenin payı yüzde 77 civarında. Neticede Avrupa bankacılığının sorunu kısa vadede çözülecek türden değil. Orta vadede birleşme, devralma ve bazı bankaların kapanmasıyla normal seyrine dönme eğilimine girebilir. Ancak bu iş pek de kolay görünmüyor. Şu anki görünüm tüm riskin devlete (merkez bankaları üzerinden) geçtiği ve bu durumun ekonomiyi, dolayısıyla finansal sistemi başka bir kanaldan olumsuz olarak etkileyeceği şeklinde.

2 Euro Bölgesi'nin ekonomik krizden çıkma çabaları sürecinde derecelendirme kuruluşlarının son kararlarını nasıl yorumluyorsunuz?

●● Derecelendirme kuruluşu S&P, Euro Bölgesi'nde yer alan 15 ülkeyi derece notunu indireceği yönünde uyardı. Bu uyarının zamanlaması da ilginçti, zira uyarı; Merkel ve Sarkozy'nin krize yönelik Alman-Fransız çözümüne ilişkin önerilerin açıklanmasından bir kaç saat sonra yapıldı. S&P'nin açıklamalarından anlaşıldığı kadarıyla İspanya, Portekiz ve Yunanistan'ın notu kesin olarak düşecek gibi görünürken diğerlerinin de notlarının düşmesi yüzde 40 ihtimal dâhilinde.

●● S&P'nin bence geç kalmış bu uyarısı AB'nin daha hızlı karar alarak oyalama taktiğinden bir an önce vazgeçmesini sağlayabilir. Fransa'daki seçimler, Alman halkının kurtarma paketlerine olumsuz bakışı, İngiltere'nin mali birlik dışında kalacağını beyan etmesi ve iflasın eşiğine gelen AB üyeleri 2012'de daha çok baş ağrıtaçağa benziyor. Görünen o ki riskler yine devletlerin üzerine kalacak ve sıkıntı bir süre daha artarak devam edecek. Sıkıntının ticarete yansımaması ve ekonomileri çökertmemesi için yapılması gereken şeyler üretime devam, işsizliğe çözüm ve daha sıkı finansal sektör denetimi olarak ön plana çıkıyor.

“Fransa'daki seçimler, Alman halkının kurtarma paketlerine olumsuz bakışı, İngiltere'nin mali birlik dışında kalacağını beyan etmesi ve iflasın eşiğine gelen AB üyeleri 2012'de daha çok baş ağrıtaçağa benziyor.”

3 Banka ve sigorta kuruluşları da derecelendirme kuruluşlarından nasibini aldı. Onlar da not düşürülme riskiyle karşı karşıya, bu konu hakkındaki son durum nedir?

●● G-SIFI kategorisinde 17 Avrupa, 8 Amerikan, 3 Japon, 1 Çin bankası olmak üzere 29 banka yer alıyor. G20, bu bankaların daha ciddi denetlenmesi yönünde bir kanaat oluşturmayı amaçlayarak finansal kuruluşların batmaları durumunda ortaya çıkacak maliyetin gelecekte vergi mükellefleri tarafından üstlenilmemesini de gündeme getirdi. Ancak pek inandırıcı bulunmayan bu kararlara yönelik tepkiler gecikmedi.

●● Derecelendirme kuruluşu FITCH, 21 bankanın görünümünü negatife çevirdi, yani sırada bu bankaların not düşüşü var. FITCH, bu açıklamayla beraber birçok küresel bankanın maruz kaldığı ve kalacağı yapısal risklere dikkate çekerek bu kararında 16 Aralık'ta Euro Bölgesi'ne üye 6 ülkenin kredi not görünümünün "durağan"dan "negatif"e çevrilmesinin etkili olduğunu vurguladı. FITCH, Avrupa'nın kurtarma fonu olarak bilinen Avrupa Finansal İstikrar Fonu'nun (EFSF) AAA olan kredi notunu muhafaza etmesinin Fransa'nın kredi notunu AAA seviyesinde korumasına bağlı olduğunu söyledi.

●● Bir başka ifadeyle AB bu sefer Fransa'dan gelecek bir şokla sarsılabilir ki bence pek de sürpriz sayılmaz. Zira EFSF'nin sağladığı fonlar da belli bir risk seviyesine sahip. Teminatlı borç senetleri olarak bilinen CDO'ların arkasında Almanya ve Fransa var. Bu ülkelerin birinin notunun düşürülmesi EFSF'nin de dolaylı olarak notunun düşürülmesi anlamına gelir ve AB için durum daha da sıkıntılı bir hâl alabilir.

4 Yeni sermaye kurallarını kapsayan Basel III düzenlemelerindeki son gelişmeler neler?

●● Basel-III, aslında finansal düzenlemelerin krizle birlikte ortaya çıkan eksik yönlerini, yine düzenlemeler yoluyla giderilmesini amaçlayan oldukça kapsamlı yenilenmiş bir Basel-II düzenlemesi. Likidite ve kaldıraç oranları bu düzenlemenin göze çarpan hususları. Ancak bu düzenlemelere rağmen bankalar ve finansal piyasalar, alışkanlıklarından vazgeçmiyor. Oysa bu tür ihtiyati tedbirler aldığımız zaman asıl önemli olan bunun nasıl algılandığı ve denetiminin nasıl yapılacağıdır.

●● Basel düzenlemeleri bence çok dikkatle uygulanması gereken bir düzenlemeler bütünü. IMF ekonomistlerinden Blanchard (2010) "finansal düzenlemelerin makroekonomik politika çerçevesinin dışında kaldığının düşünüldüğü" yanılığına işaret ederek "gelişmiş ülkelerde düzenlemelerin sistemik ve makroekonomik ölçüleri büyük ölçüde göz ardı edilmiştir" diyor.

●● Basel III'ün farklı farklı segmentleri var. Yani standart yaklaşım, gelişmiş yaklaşımlar ve diğerleri. Bunların biraz daha bilimsel platformlarda, profesyonellerce tartışılması gerektiği kanaatindeyim. Çok yakın zamanda İngiliz Denetim Otoritesi rolünü üstlenen Finansal Politika Komitesi, bankaların Basel-III çerçevesinde hesaplamakla yükümlü oldukları risk ağırlıklılandırılmış aktiflerini farklı yollardan (biraz da kendilerine yontarak) hesapladıklarını ve bu durumun hem düzenlemenin etkisini azalttığı, hem de kredibilitete zarar verdiğini söyledi.

●● Avrupa'ya bakıldığında, 2019'a kadar 2 trilyon ek sermayeye ihtiyacımız var deniyor. Basel-III geçiş takvimi çok rasyonel bir takvim değil. 2019'a kadar kim öle kim kala! Hemen bir kehanette bulunmak gerekirse banka sayısında azalma olacak, bazı bankalar devredilecek, büyükler satın alacak bir kısmı kapatılacak bir kısmı ise sistemden farklı şekillerde tasfiye olacak. Böyle bir sadeleştirmeye gidilmesi kaçınılmaz görünüyor.